

agentuur

Eesti Teatri Agentuur tutvustab

1/2016 KOMÖÖDIA ERI

RIIKKA ALA-HARJA „Tarmo“ (2014)	2
ERIC ASSOUS „Pettekujutlus abielust“ (<i>L'illusion conjugale</i> , 2009) ..	7
ERIC ASSOUS „Spetsialist“ (<i>Le Technicien</i> , 2010).....	9
ROBERT CAISLEY „Õnnelikud“ (<i>Happy</i> , 2012)	13
MATTHIEU DELAPORTE ja ALEXANDRE DE LA PATELLIERE	
„Nimi“ (<i>Le Prénom</i> , 2010).....	18
NATHALIE FILLION „Läänes“ (<i>A l'Ouest</i> , 2010)	21
LUCY KIRKWOOD „NSFW“ (<i>Not Safe For Work</i> , 2012).....	23
CHRIS LEE „Kümme unelust Hilda McCarthyle“ (<i>Ten daydreams for Hilda McCarthy</i> , 2014).....	31
DANIELLE NAVARRO-HAUDECOEUR ja PATRICK HAUDECOEUR	
„Soovid piparmünditeed või eelistad sidruniga“ (<i>Thé à la menthe ou t'es citron?</i> , 1991)	36
BRAGI ÓLAFSSON „Kanad e Mälestused Karhulast“ (<i>Hænuungarnir</i> , 2010)	39
ASTRID SAALBACH „Juuksurid“ (<i>Frisorerne</i> , 2013)	42
FRÉDÉRIC SONNTAG „George Kaplan“ (<i>George Kaplan</i> , 2013)	48

RIIKKA ALA-HARJA „Tarmo“ (2014)

Instseneering Jukka Rantanen ja Riikka Ala-Harja.

1M

Mononäidend „Tarmo“, milles kõik 15 rolli esitab Soome Kansallisteatri Willensauna ligi 150 vaatajat mahutaval laval näitleja Juha Varis, on läinud täissaalile. Loo aluseks on Riikka Ala-Harja novellikogus „Auk“ (2013) ilmunud novell. Autor on oma novellidega äratanud ka rahvusvahelist tähelepanu. Silmas pidades Juha Varise juubelit (50 aastat ja 25 aastat lavategevust) sündis lavastus tihedas koostöös lavastaja Jukka Rantaneniga.

KOKKUVÕTE:

Tarmo on lihtne raamatukogutöötaja, oma naisest lahku läinud ja tema mõtted kipuvad alatasa naistele minema. Kui näiteks jutt läheb Marlon Brandole, tekib Tarmo peas küsimus: „Huvitav, mitme naisega tema oma elus magas?“, hetkega kehastub näitleja ümber paksuks Brandoks ja annab ammendava vastuse.

Tarmo on saamas 50 kohe ja ootab külalisi. Kõige sagedamini helistab uksekella eakas naabrinaine, kellel on igasugu muresid (vaja surnud mehe hauale minna, koera jalutada jne). Kõik ümberkehastused toimuvad eeskätt liikumise, žestide ja hääle abil, vahel esitab näitleja dialoogi kaht tegelast häälega eristades sõrmede ja kätega „nukuteatrit“ tehes. Ainsa kõrvaltegelasena ilmus soome lavastuse lõppstseenis lavale väike võluv koerake, kelle muretsemisele Tarmo oma üksinduses paar korda ka mõelnud oli, ja pani publiku lõplikult heldima. Aga hakkama saaks ka ilma koerata, võimalikke lahendusi on palju. Etendus kestis kokku 1 tund ja 10 minutit.

KATKENDID:

Tekstinäiteks olen tõlkinud esimesed kuus lehekülge (kolmekümnest).

Tarmo tekst on püstkirjas, vähesed remargid kursiivis, kui ta mängib mõnd rolli või on dialoogis kellegi teisega, siis olen kasutanud jämedat kursiivkirja.

KODUS

(Tarmo toimetab üksi kodus. Tõstab üles kuivanud rõdulille.)

Unustasin kasta.

Mul saab täpselt üheksa tunni pärast viiskümmend aastat täis.

Helena ja Jaakko korraldavad üllatuspeo. Helena võttis raamatukogust vaba päeva, ja see on kindel märk. Sellepärast sõandasin minagi endale ühe lisapriipäeva võtta.

Mingil hetkel pean pidulistele kõne.

Seisan rühikalt, šampuseklaas käes.

Minu ümber seisavad raamatukogu naised ja minu kõige lähedasem sõber, koolivend Jaakko.

KÕNE

Tere kõigile ja teretulemast. Tore, et teid on siia kogunenud nii arvukalt.

Seal on raamatukogu naispere, Helena, Sari ja Tuija. Suur tänu kaardi eest.

Eriti meeldis mulle see koht, kus oli öeldud, et ma ei näe välja päevagi vanem kui 50-aastane.

Ja Jaakko, minu vana koolivend. Jaakkoga leppisime kokku, et täna me naistest ei räägi ... Eks me näe ... Jaakko vist punastas.

Ma näen siin ka meie korteriühistu rahvast. Meil on väga uhke elamukooperatiiv. Minu eriline tänu korteriühistu juhatuse esimehele meie õuele ilmunud uue jõuespandri eest. See on juba leidnud kasutajaid.

Paar sõna minu elu naiste kohta. Tahaksin tänada Tiinat ülikoolipäevilt.

Veetsime koos nii mõnedki põnevad hetked. Tiinal polnud kahjuks võimalik täna kohale tulla. Tahan tänada ka oma eksabikaasat Eevat. 15 aastat koos

...

See oli liiga ilus, et olla tõsi. Ka Eeva ei saanud täna siia tulla.

Kui keegi tunneb vajadust tulla ja öelda paar sõna või kui kellelgi on välja pakkuda mõni väike number, siis palun.

(Tarmo napsab ninakarva ja kukub aevastama.

Tarmo kukal jääb kangeks.)

TARMO: Kas hädaabi? / 112/ Tarmo Laiminen ... jah ... ei, Laiminen ... Tarmo ... Laiminen ... just ... ei, ei ... ei põle ... mul ... jah, minul ... mul jäi kukal kangeks ... ei liigu üldse ... mis asja ... mis mõttes pole häda? ... 49 ... mis see siia puutub, vanus ... igas vanuses kuklad

***jäävad kummalistes asendites kangeks ... paremale ... ei, terve mehe
kukal on liikumatu /krampis ... selge .../
valvepolikliinikusse/ valvearsti juurde ... Maria valvepolikliinikusse ...
ma võtan takso ... kuulmis ...***

Veel hommikul olin täiesti terve mees. Kas nüüdsest peale hakkavad siis haigused pihta? Kas siit algab tee allamäge?

POLIKLIINIKUS

Polikliiniku koridorides liigub medõdesid ja arste. Õdedel on lühikeseks püगतud praktilised soengud ja avarad kottpüksid. Liibuvad peput paitavad seelikud ei tule enam kõne allagi, rääkimata juuksekrunnidest, millest tõtaka tööpäeva jooksul võis vabaneda mõni vallatu kihar.

Aga mina vanu aegu meelde ei tuleta. Inimene peab olema oma aja tasemel, mitte soiguma „oi-oi 70-ndad, oi-oi 80-ndad, oi-oi 90-ndad“. Kes vana asja meelde tuletab, sel silm peast välja. Ei meenuta seda, et mu naine Eeva jättis mu maha, kui olin 43-aastane.

Põhjus pole teada.

Või siiski on.

Põhjus oli tüdinemine, vajadus vahelduse järele.

Ta torises, et elu minu kõrval on tühi. Väitis, et ma olen nõme.

Eeva oli toona minust kaks aastat noorem, naise kõige paremas eas, vähemasti naise enda arvates. Minu meelest on naine oma parimas eas kahekümneselt. Sealt edasi algab tee allamäge.

Viisteist aastat abielu.

Pikad tööpäevad, ühine lai voodi,
Eeval võimlemine ja kirjandusring,
minul ei midagi erilist.

Seksi keskmiselt kaks korda nädalas.

Ma ei himustanud Eevat,
ega Eeva mindki.

Enne Eevat oli Tiina, Minu õpingukaaslane kirjandusteaduse osakonnast.

Mõlemad naised võrgutasid minu, mitte mina neid.

Keegi teine pole pärast neid seda üritanud, vähemasti mina pole küll märganud.

Viimastel aastatel olen tutvunud erinevate ajakirjade ja internetis pakutavaga. Nooruses oli isegi Anttila kataloogist asja. Olen mees, kes veel viieteistkümne aastasena arvas, et unisex tähendab öist seemnepurset. Anttila kataloogi sirvides tõusis mul higi otsmikule, kui lugesin sealt: „Nüüd kogu perele meeldivalt pehmed unisex ööriided.“

ARST: *Laiminen, Tarmo. (Paus.) Tarmo Laiminen.*

Minu blondijuukseline nääpsuke arst. Pole veel kolmekümmetki täis. Ümarad rinnad, umbes viisteist protsenti keskmistest suuremad, lausa täiuslikud.

ARST (*kerge aktsendiga*): *Võtke istet, palun.*

Viisteist protsenti keskmisest suurema parema rinna kohal on nimesilt. Üldterapeut Virge /Viktoria Leivak.

ARST: *Noh, millega võin aidata. Mis viga?*

TARMO: *Kukal.*

Osutan oma kuklale. Virge Leivaki kämmal läheneb minule. Mind pole keegi mitu aastat puudutanud.

ARST: *Kas siit on valus?*

TARMO: *Jah. Aaa. Aa...*

Kaks aastat tagasi korraldati raamatukogu töötajaile massaažikursused. Masseurisime üksteist vaheldumisi. Mina masseerisin Tuijat, masseerisin Sarit ja Helenat, kõiki raamatukogu naisi ja siis masseerisid kõik järgimööda mind.

ARST: *Nii. Kael on tõesti kange. Üks moment.*

Maailma kõige kaunim naine näpib tumma ja kõva koorikuga arvutit, mitte mind. Arvutist ta näeks, et mul on täna sünnipäev. Tahaksin Virge Leivakile öelda:

SOOVUNELM

TARMO: *Olen neljakümne üheksa aastane. Kas musikene ei näe, et hakkab kohe varsti käima kuuendat aastakümnet, kas see ei tähenda surma?*

ARST: *Ei, mu kallis, seda see küll ei tähenda.*

Virge Leivak võtaks mu käest kinni, silitaks mu käeselga, puudutaks mu kukalt, puudutaks mu õlgu, rindu,

jah – igalt poolt,

ja äkitselt saaks mu kukal taas terveks ja me võiksime üheskoos teha mida iganes.

TARMO: Oi, puuduta mind, eesti kaunitar. Ja lase mul puudutada oma suuri eestlaserindu!

Ei!! ma ei saa sellega hakkama. Millal keegi mind järgmine kord puudutab? Kui vana ma siis olen?

Peab midagi välja mõtlema, et Virge Leivak mind veel puudutaks.

Kasvõi üksainuski kord!

TARMO: Ja siit valutab ka!

ARST: Kas siit?

TARMO: Ei, sealt vist mitte, hoopis siit!

ARST: Kas siit?

Mis oleks, kui paluksin Virge Leivakit minuga koos pidu panema?

Me lööksime kokku ja ajaksime juttu.

Ütleksin Virge Leivakile, kui vana ma olen,

aga alles siis, kui lebaksime rammestunudult voodis,

ja ta ütleks pikaldaselt,

minu sooritusega ülimalt rahul olles:

ARST: Huh, huh, Tarmo. Te olete väga heas vormis. Pole võimalik, et te olete nii vana. Pole mingit vahet, kui vanad me oleme. Peaasi, et me oleme koos. Ja et meie ellusuhtumine on positiivne. Tähtsaim on elurõõm ja uudishimu, mitte kortsud, kilod ja aastaringid.

ARST: Relaksandid hakkavad kohe mõjuma. (Paus.) Hallo. Hallo.

TARMO (ärkab): Mida?

ARST: Relaksandid toimivad kiiresti ja kukal hakkab liikuma.

SIIN JA PRAEGU

Üldterapeut Virge Leivak vaatab mind kui patsienti, kes on läbi vaadatud.

ARST: Ma kirjutan teile retsepti.

Iga hetkega kaugenen Virge Leivaki eestlannarindadest. Tema lakitud küüned toksivad minu sünnikuupäeva.

(Annoteeris Ülev Aaloe.)

ERIC ASSOUS „Pettekujutus abielust“ (*L'illusion conjugale*,
2009)

Näidend kolmes osas.

1N+2M

TEGELASED:

Jeanne, abielunaine

Maxime, abielumees

Claude, perekonnasõber

Jeanne ja Maxime on abielus olnud juba hea mitu aastat. Nad on küllalt heal järjel ja elavad omaette majas. Näidendi tegevus toimub nende maja terrassil ja magamistoas. Claude on Jeanne'i ja Maxime'i sõber, tagasihoidliku iseloomuga, elu hammasrataste vahele jäänud. Tegevus toimub ühe päeva jooksul, täpsemalt kella 12 ja 15 vahel.

KOKKUVÕTE:

Kõnealuse näidendi eest sai Eric Assous 2010. a Molière'i preemia. Autori tutvustus: „Alati on riskantne, kui mitte öelda ebasoovitav, abikaasale kõik ära rääkida. Avameelsuse pidamine paarisuhte aluseks on vale. Võtke näiteks Jeanne ja Maxime. Pärast mitut aastat õnnelikku abielu otsustavad nad teineteisele oma väikesed kõrvalehüpped üles tunnistada. See paneb nende suhte tõsiselt proovile, tekivad õigustatud kahtlustused, kõikvõimalikud süüdistused, talumatu armukadedus. Ükski vale ei jää kunagi tagajärgedeta, ükski tõde ei ole ohutu. Tegelikult peab usaldus jääma illusiooniks. See on kindlasti kodurahu kõige elementaarsemaks tingimuseks.“

1. osa

Jeanne on otsustanud suhtesse selgust tuua. Ta on saanud Maxime'i nii kaugele, et mõlemad on nõus üles tunnistama, mitu abieluvälist suhet neil on olnud. Kokkuleppe kohaselt peab kumbki ütleva vaid arvu, detailidesse laskumata ja nimesid nimetamata. Maxime tunnistab üles kaksteist abieluvälist suhet, Jeanne ühe. Ometi tundub nagu kaaluks Jeanne'i ainuke

kõrvalehüpe üles Maxime'i rohked üheöösuhthed. Vähemalt paistab Maxime nii arvavat. Argumendiks saab suhete kestvus. Maxime õigustab end sellega, et tema kõrvalehüpped ei kehtnud kunagi rohkem kui paar-kolm nädalat, sageli vaid ühe öö. Järelikult on Jeanne'i suhe, mis kestis üheksa kuud, palju tõsisem „kuritegu“. Järgneb rida groteskseid eneseõigustusi ja püüde vastastikutest kõrvalehüpetest võimalikult palju teada saada. Eriti armukadedaks ja kahtlustavaks muutub Maxime. Ta hakkab kahtlustama perekonnasõpra Claude'i, kes juhtub just sel hetkel helistama, et Jeanne'i tennist mängima kutsuda. Maxime kutsub Claude'i neile koju külla, et teda küsitleda.

2. pilt

Claude saabub kutsutud lõunasöögile. Ja satub kohe Maxime'i halvasti varjatud risküsitluse alla. Maxime püüab iga hinna eest teada saada, kas Claude'il ja Jeanne'il võis olla omavahel suhe. Selgub, et Maxime läks hiljuti lahku oma naisest ja lisaks kaotas oma töö. Maxime'il õnnestub välja uurida, et Claude'il oli enne oma naisest lahkuminekut abieluväline suhe. Mis kestis üheksa kuud! Aga kellega? Vaatamata kõikvõimalikele meelitustele ja otsesele pealekäimisele, jääb Claude'i suu lukku.

3. pilt

Jutuajamine jätkub peale lõunasööki. Järgneva vestluse käigus selgub, et Jeanne on suhtes olnud ka ühe naisega, pealekauba nende endi koristajatüdrukuga. Ühtäkki on Maxime sellest pehmelt öeldes häiritud, kuigi varem teatas, et kahe naise omavaheline suhe on ilus ja elegantne. Claude ei soovi paari omavahelises arveteklaarimises rohkem osaleda ning tahab lahkuda. Seepeale küsib Maxime otse, kas Claude'il on olnud suhe Jeanne'iga. Claude on šokeeritud. Kuidas sõber üldse sellise asja peale sai tulla, et tal võis olla suhe oma parima sõbra naisega?! Samas räägib Claude aga loo sellest, kuidas tema sai teada, et Maxime'il oli suhe tema naisega. Märkides, kui möödaminnes, et nüüd on nad omadega tasa. Aga midagi enamat Maxime teada ei saa. Ei Claude'i ega Jeanne'i käest. Jeanne'i suhe jääb tema saladuseks ja tema tugevuseks.

KATKEND:

JEANNE (*ohkab*): Mina tean, sina tead ja sina tead, et mina tean. Nii et, palun, ära tee sellist nägu, nagu sa oleksid kuu pealt kukkunud. Ma olen sinuga koos elanud juba piisavalt kaua, et aimata asju, mida sa minu eest varjad, üha halvemini, muuseas. Ma armastan sind, ma ei mõista sinu üle kohut, sa oled nagu sa oled, ma ise valisin su, seda valikut ma kahtluse alla ei sea. Ma tahan lihtsalt arvu. Mõistad, see ei ole raske, lihtsalt arvu. Kui palju?

MAXIME: Kui palju mida?

JEANNE: Kui palju neid on olnud? Armulugusid, kõrvalehüppeid, nimeta neid, kuidas ise tahad. Kui palju?

MAXIME: Ah, sa räägid sellest?!

JEANNE: Jah. Ma räägin sellest.

MAXIME: Ma olen, ma ei oskagi kohe öelda. Ma olen ...

JEANNE: Kui palju?

MAXIME: Nördinud.

(Annoteeris Inge Eller.)

ERIC ASSOUS „Spetsialist“ (*Le Technicien*, 2010)

Komöödia kolmes osas.

3N+5M

TEGELASED: Séverine, Célia, Guillaume, Jean Pierre, Gaéтан, Patrice, Lebovsky, Victoria

TEGEVUSKOHT: Tegevus toimub kirjastuses, täpsemalt kirjastuse direktori kabinetis.

KOKKUVÕTE:

Pärast raskelt läbielatud lahutust 25 aastat tagasi, on Séverine end kätte võtnud ja loonud oma kirjastuse. Temast on saanud edukas karjäärinaine.

Kuni ühel päeval ilmub välja tema eksabikaasa. Endisest edukast pankurist on saanud vaene, töotu ja peaaegu kodutu: meest ähvardab korterist väljatõstmine. Séverine on nõus teda aitama. Kuid kahel tingimusel: keegi ei tohi teada, kes mees tegelikult on ja temast saab kirjastuses „puhastusspetsialist“, st koristaja!

KOKKUVÕTE:

1. osa

Tavaline päev kirjastuses: Séverine räägib telefoniga, püüdes ühe eriti hullu käsikirja autoriga suheldes professionaalsust säilitada; tema sekretär Célia (kes on ainukesena käsikirja lugenud), annab talle selles osas nõu; rulluiskudel tuhiseb sisse postijagaja Guillaume, jne. Kuni hetkeni, mil saabub Jean Pierre – Séverine'i eksabikaasa. Pärast esimest ehmatust meenuvad naisele vanad läbielamised. Taaskord tulevad kõne alla abikaasade vaheliste konfliktide põhjused: noor naine, kelle pärast Jean Pierre Séverine'i maha jättis, mehe suhtumine ärisse ja töösse, mille ta ise võttis kokku sõnadega: „Teiste nõrkus on minu tugevus“. Jean Pierre püüab seletada, et ta on ajaga vanemaks ja targemaks saanud. Séverine'il on raske seda uskuda. Selgub mehe tuleku tegelik põhjus: ta on töotu ja jääb peagi ka korterist ilma, ta vajab raha ja tööd. Ise loodab ta saada vähemalt raamatupidaja kohta, kuid Séverine haub kättemaksu ja võtab ta kirjastuse koristajaks. Miinimumpalgaga ja 16 tundi päevas! Jean Pierre'il ei jää muud üle, kui sellega leppida. Kuid peagi selgub, et see amet annab talle võimaluse ise „nähtamatuks“ jäädes, kirjastuse elu ja inimesi spioneerida. Näiteks juhtub ta peale kirjastuse finantsdirektori Patrice'i ja noore sekretäri Célia salajasele suhtele. Järgneb shantaazh: Patrice, kes on ametlikult Séverine'i väljavalitu, on sunnitud saladuse hoidmise eest maksma. Ja see on alles algus!

2. osa

Kolm päeva hiljem. Direktori kabinetis valitseb paras segadus. Séverine kutsub koristaja, ähvardades ta vallandada, kui ta oma tööd korralikult ei tee. Samal ajal saabub Lebovsky – andekas lootustandev kirjanik, kellega Séverine soovib iga hinna eest lepingu sõlmida. Jean Pierre keerab selle kihva. Séverine tahab seepeale Jean Pierre'i minema ajada. Kuid Jean Pierre

ähvardab Patrice'i ja Célia armuloo avalikustada. Patrice tunneb ohtu lähenemas, ta rahustab Séverine'i maha ja koristajale jääb tema töökoht alles.

Tuleb kirjastuse kaastöötaja Gaétan uue põneva käsikirjaga. Teose pealkirjaks on „Kaabaka portree“. Selle on kirjutanud noor naine, kes armus abielumehesse, kuid avastas peagi, et tegemist on täieliku egoisti, ülbiku ja truudusetu kaabakaga. Séverine saab ruttu aru, et käsikirjas räägitakse tema eksabikaasast. Séverine laseb Gaétanil endale valitud kohti ette lugeda. Muuhulgas selgub, et mees on Séverine'ile truudust murdnud juba nende pulmaööl. Jean Pierre, kes samal ajal kabinetti koristab, kuulab seda kõike hapu näoga pealt. Séverine laseb käsikirja autori kirjastusse kutsuda. Järgmises stseenis sõitleb Séverine kirjastuse postijagajat Guillaume'i, kes on järjekordselt tööle hiljaks jäänud. Selgub, et Séverine aktsepteerib noormehe halba käitumist vaid seetõttu, et Guillaume on tema poeg (samuti Jean Pierre'i poeg – kuigi ei poiss ise ega Jean Pierre seda ei tea). Vahepeal on Patrice välja mõelnud uue plaani, kuidas Céliaga koos aega veeta: paar päeva Saksamaal n-ö tõlkelepingu sõlmimiseks. Jean-Pierre'il õnnestub see plaan nurjata. Lõppkokkuvõttes sõidab hoopis tema Patrice'iga Saksamaale, kuna tema saksa keel on parem kui Céliat.

3. osa

Pärast nädalavahetust Saksamaal: vihane Célia, nõrдинud Patrice, jätkuvalt shantaa, is ja läbirääkimistel edukas Jean Pierre. Séverine nõustub Patrice'i varasema abieluettepanekuga, mille mees ise on juba jõudnud unustada. „Rõõmus uudis“ kutsub esile erinevaid reageeringuid: Célia on põhjusega vihane, Guillaume reageerib nagu poeg, mis üllatab Patrice'i, Jean Pierre teeb küllalt otseseid vihjeid Patrice'i eluviisidele ja nimetab seda otsust Séverine'i elu kõige suuremaks veaks.

Saabub käsikirja „Kaabaka portree“ autor. Jean Pierre püüab temaga kohtumist vältida, kuid Séverine nõuab, et mees oleks kohal. Vahepeal on Guillaume Jean Pierre'ile välja rääkinud oma saladuse. Jean Pierre mõistab, et tema on poisi isa. Sellega üllatused ei piirdu. Séverine'i vestlusest Victoriaga (käsikirja autor) selgub, et Jean Pierre'il on veel kaks poega, kellest ta midagi ei teadnud. Jean Pierre, kes oli kogu see aeg mask ees direktori kabinetti koristanud ja kõike pealt kuulanud, minestab. Kui ta

minestusest ärkab ja maski eest võtab, tunneb Victoria mehe ära. Kära peale tulevad kohale ka teised kirjastuse töötajad. Järgneb suuremat sorti suu puhtaks rääkimine, mis kohati kisub kähmluseks. Lõpuks rivistab Séverine seltskonna üles ja otsustab: salaarmastajad Patrice ja Célia peavad töökohta vahetama, Guillaume võib Séverine'i edaspidi avalikult emaks nimetada, Gaétan jääb kirjastusse edasi, Victoria peab käsikirja hävitama ja lapsed nende isaga regulaarselt kokku laskma. Mis puutub Jean Pierre'i, siis temast saab kirjastuse finantsdirektor. Kui kõik on lahkunud, avaldab Jean Pierre Séverine'ile kogu tõe: ta ei ole laostunud, ta valetas end vaeseks, et Séverine'iga taas kokku saada. Lõpp hea, kõik hea!

KATKEND:

JEAN PIERRE: Kallistame? Seda oleks ilmselt ... palju tahta.

SEVERINE: Pean tunnistama, et ma kõhklen.

JEAN PIERRE (*rõõmsalt üllatunud*): Oo!

SEVERINE: Ma kõhklen, kas anda sulle lihtsalt kõrvakiil või jalahoop munadesse!

JEAN PIERRE: Tänan, ei, mitte jalaga. Kõrvakiil oleks kah liiast, eelmine kord ma juba sain ühe.

SEVERINE: Me olime kakskümmend viis aastat nooremad, siis oli see lihtsalt üks tuju! Nüüd oleks see hästi läbimõeldud käitumine!

JEAN PIERRE: Paistab, et aeg ei ole haavu parandanud. Kas sa mulle istet ei paku?

SEVERINE (*kuivalt*): Kas sa oled väsinud?

JEAN PIERRE: Saan aru ... Ja omet... tead, ma olen kõvasti muutunud.

SEVERINE: Tõepoolest, sa oled vanaks jäänud, sul on kortsud tekkinud.

(Annoteeris Reet Kandimaa.)

ROBERT CAISLEY „Õnnelikud“ (*Happy*, 2012)

Näidend ühes vaatuses

2N+2M

Robert Caisley (s 1968) on kaheteistkümne näidendi autor. Komöödia „*Happy*” tõi esmakordselt lavale *South Miami New Theatre* 2012.a novembris. Seejärel võtsid mitmed USA teatrid selle oma mängukavva, 2014.a mängiti seda näiteks *Redtwist Theatre*’is Chicagos.

TEGELASED:

ALFRED REHM, keskealine mees 40ndates eluaastates, prantsuse kirjanduse õpetaja, õnnelik

MELINDA, Alfredi abikaasa, mehega ühevanune, õnnelik

EDUARDO, 60ndates eluaastates mees, kunstnik, räägib kerge hispaania aktsendiga, õnnelik

EVA, 22-aastane kunstiüliõpilane, Eduardo armuke, pole õnnelik

KOKKUVÕTE

„*Happy*” on lugu keskealisest õnnelikust abielupaarist Alfredist ja Melindast. Mees õpetab ühes keskkoolis prantsuse kirjandust ja naine on äsja asutanud oma firma. Nad on olnud neliteist aastat õnnelikus abielus ja suutnud üles kasvatada ratastoolis tütre.

Lugu algab sellest, et Alfred saabub oma parima sõbra kunstnik Eduardo – mees nimetab teda lausa vennaks – Manhattanil asuvasse stuudiokorterisse õhtusöögile, et saada tuttavaks Eduardo uue kallima Evaga. Kogu tegevus toimubki selles korteris.

Kui Alfred jõuab kohale, püksid märjad – üks möödasõitev auto oli ta märjaks pritsinud, ootab teda ees ainult noor ja ilus Eva, kes on äsja duši alt tulnud, käterätt ümber. Naine arendab mänglevalt avameelitsevat vestlust, mille käigus Alfred saab teada, mida Eduardo on oma uuele kallimale temast ja ta perest rääkinud. Alfred, kes on pidanud Eduardot oma parimaks sõbraks, kuuleb, et viimane peab teda pisut imelikuks ja tobedalt

õnnelikuks. Ka Eva ise leiab, et õnnelikud inimesed on lihtsalt teesklejad. Eva mängib Alfrediga nagu kass hiirega, vajutades küüniliselt üha enam tema elu valusatele punktidele ja seades kahtluse alla nii mehe sõpruse Eduardoga, ta kirjanduslikud saavutused, õpetajatöö, õnneliku abielu, mis kõik tunduvad noore naise jaoks liiga igavad ja hallid.

Lugu algab komöödiana, aga džinni kaaniva Eva mürgised märkused riivavad Alfredit üha rohkem ja selleks hetkeks, kui kohale jõuab Melinda – samuti ühe möödasõitja poolt märjaks pritsituna, on mees juba üsna tujust ära ning komöödia hakkab muutuma draamaks.

Abielupaar talub mõne aja Eva sarkastilisi ja halvustavaid/ülbeid märkusi, aga kuna Eva läheb üha rohkem hoogu, Eduardo aga sekundeerib talle, hakkab õhtusöök üha rohkem kontrolli alt väljuma ning Alfred ja Melinda tahavad lahkuda.

Siis aga näevad mehed all tänaval autot, mis seisab tänavanurgal oodates järjekordset ohvrit, keda märjaks pritsida. Mehed tormavad alla tundmatuga arveid õiendama.

Kui nad tagasi tulevad, on Alfred šokis, silm sinine, ta lonkab. Nüüd purskab ta välja kõik, mida on enda ja oma sõbra elu kohta ehk endamisi mõelnud, aga pole kunagi välja öelnud. Allasurutud masendus on vallandunud ning ta vastab Evale-Eduardole nüüd samasuguse terava avameelsusega.

Õhtusöök lõpeb katastroofiga: paarid on tülis ning Alfredi ja Melinda õnne müüt on kokku varisemas.

Näidend on põnev, pinget kruvitakse iga lausega üles. Näidendi kõige koloriitsem ja vastuolulisem tegelane on Eva, kes ründab jõhkra noorusliku üleolekuga Alfredi ja Melinda õnnelikku maailma, nii et see laguneb koost.

KATKENDID

I stseen

EVA: Sa õpetad inglise keelt, eks ole?

ALFRED: Seda mitte, ma ...

EVA: Eduardo ütles, et sa oled suur kirjanik.

ALFRED: Mitte päris.

EVA: Sind on avaldatud New York Times'is ja puha.

ALFRED: Ma olen kirjutanud mõned lood. Aga see oli New Yorker.

EVA: Mis lood?

ALFRED: Mõned lühijutud.

EVA: Millest?

ALFRED: Aastaid tagasi. Enne kui hakkasin õpetama.

EVA: Inglise keelt?

ALFRED: Ei. Tegelikult õpetan prantsuse kirjandust.

EVA: Tundub igav.

ALFRED: Mulle meeldib.

EVA: Ahah! Jah?

ALFRED: Peamiselt 18.- 19. sajandit. Vahetevahel põikame sõjajärgsetesse asjadesse.

EVA: Ikkagi igav. (*Paus.*) Sa siis oskad prantsuse keelt?

ALFRED: Ma ...

EVA: Viimane poiss, kellega elasin, oli kakskeelne.

ALFRED: Jah?

EVA: Aga ta oli jõhkard. Kui ta mind ükskord lõi, ütlesin: „Kui sa mind veel puutud, tapan su ära!” Mõtlesin seda tõsiselt. Ta hakkas vabandama ja pööras naljaks, nagu teie, mehed, sageli teete, aga ma teadsin, et ta tuleb mulle uuesti kallale. Kui ta järgmisel hommikul oma viletsat tööd läks tegema ...?

ALFRED (*lõug tõllakil*): Ahah.

EVA: ... valasin süütevedelikku madratsile, linadele, padjapüürile ja T-särgile, milles ta magas, kui ta vajus õhtul voodisse, pomisedes: mis kuradi hais see on? astusin vannitoast välja, asjad pakitud, põlev küünal käes, seisin voodi kõrvale, kallutasin end ta kohale, nii magusalt seksikas ja ütlesin: „Ma kas jään või lähen, jään või lähen, see on täielikult sinu otsustada. Mida ma pean tegema?”

(*Ta pöördub Alfredi poole. Paus.*)

ALFRED: Mina pole kakskeelne. Minu prantsuse keel on ... rahuldav ... parimal juhul.

EVA: Ma sain aru, sa ütlesid, et õpetad prantsuse kirjandust.

ALFRED: Jah, õpetan prantsuse kirjandust.

EVA: Kuidas saab rahuldava prantsuse keelega õpetada prantsuse kirjandust?

ALFRED: Prantsuse kirjandust tõlgituna.

EVA: Tõlgituna, mis keelde?

ALFRED: Inglise keelde.

EVA. Aga siis sa ju õpetad inglise keelt!

2. stseen

EVA: ... Alfred kirjutab? Sina kirjutad? Ma ei teadnud seda.

EDUARDO: Alfred on väga hea kirjanik. Ma rääkisin sulle.

EVA: Kas tal on midagi seesugust, mida mina olen lugenud?

MELINDA: Jah ...

EVA: Mõnda filmi või ...

EDUARDO: Lühijutte.

MELINDA: Mulle meeldis kõige rohkem see, mis ilmus New Yorkeris aasta enne meie abielu.

ALFRED: See ei huvita kedagi.

MELINDA: „Somnambulist” ... See oli mehest, tegelikult noorukist, kes ... kõnnib unes.

EVA: Kõnnib unes!

MELINDA: Jah.

EDUARDO: Kuule, Eva, sa oled vist liiga palju džinni joonud. Ma rääkisin talle.

EVA: Ei, ta pole rääkinud. Ma ei tahaks, et sa jäta minust sellise mulje, nagu oleksin mingi hull.

EDUARDO: Ma toon sulle vett.

EVA: Oled mingi isa või?

(Paus.)

MELINDA: Alfred, sa võiksid talle koopia teha. See minu lemmik ... ta kõnnib unes ringi, tal pole aimugi, kui palju tunde on möödunud, tunnid muutuvad päevadeks, tal pole aimugi, mida ta teeb või kuhu läheb, ta kallim ... see ju oli kallim, eks? Ta kallim hakkab meest ühel ööl jälitama ja, ja ... aga ma ei taha seda ära rikkuda, kas tahad, ma saadan sulle koopia?

EVA: Tõesti mitte.

MELINDA: Oh.

EVA: Mul pole aega niisama istuda ja lugeda. Mul on niigi tegemist, et ära unustada seda jama, mis Eduardo ajab. Ilmselgelt.

3. stseen

ALFRED: See oli mu elu ainus õnnelik hetk. Ma vaatasin sind, vennas, kuidas sa jälle niutsusid. Elaine'i pärast.

Ma mõtlesin, kurat sind võtaks, Eduardo! Kurat võtaks!

Su süda pitsitas nagu teismelise poisi oma, aga tegelikult sa ei teagi, mida see tähendab, kui su süda on tõeliselt murtud, proovi vaadata, kuidas su enda tütar muutub närvetuks väikeseks nukuks, keda pead ratastoolis ringi lükkama, toru kaudu toitma ja mähkmeid vahetama, ise salaja vihates.

Salaja vihates.

(Paus. Melina surub näo käte vahele.)

Aga oota, kellest ma siin räägin? Mina ei saa see olla. Mina olen Alfred Rehm. Mina olen õnnelik. Ma olen õnnelik.

Ja ma pean andma abi kõigile, sulle ja sulle, ja kõigile enda ümber.

Vaatamata kõigele.

(Alfred läheb stuudio teise otsa Eva skulptuuri juurde. Ta võtab kätte metallist toru ja osutab kuju pea poole.)

Olen see mina või tema?

EVA: Kes?

ALFRED: Kes? Sinu kuradi vend, vaat kes! See, kes Winooski jõe ääres end surnuks hüppas?

(Ta naerab valjult. Ja tiirutab ümber Eva, silmitsedes teda tähelepanelikult, metalltoru üle öla nagu pallimängijal.)

Samal ajal kui mina lamasin väljas veeloigus, veri valgumas silma, käis see mu peast läbi, kas pole naljakas? Venna enesetapp. Ja see, kuidas ta sellest rääkis. Nagu käiks välja sööda. Paar minutit pärast minu saabumist. Samal hetkel sain sellest aru. Mingit enesetappu polnudki. Kahtlane, kas tal üldse oli mingi vend. Eva *modus operandi*. Ütleb välja mingi mõttetuse, mis võib olla tõsi või võib ka mitte olla, et lihtsalt provotseerida: panna teine inimene kimbatust tundma. Tont seda teab, kas jutus, mida ta täna õhtul siin rääkis, on grammigi tõtt. Ta on geniaalne. Ta ei ütle midagi seesugust, mida sa

julgeksid vaidlustada, sa lihtsalt kardad oma elu puruks kiskuda või jöhker olla. See kõik on tehtud mingil kõrgemal tasandil. Ta ütles mulle näiteks, et elas mehega, kes lõi teda. Veel üks väike käsigranaat. Ühest küljest on sul temast kahju, teisest küljest mõtled: pole tarvis Evaga kaua koos olla, et aru saada, *miks* teda löödi.

(Melinda toob kuuldavale valju ohke. Eduardo astub Alfredile lähemale, aga viimane hoiab ta kepiga eemal).

(Annoteeris Reet Kandimaa.)

MATTHIEU DELAPORTE ja ALEXANDRE DE LA PATELLIERE

„Nimi“ (*Le Prénom*, 2010)

Komöödia ühes vaatuses

2N+3M+1hää!

TEGELASED:

Elisabeth Garaud-Larchet

Pierre Garaud, Elisabethi abikaasa

Claude Gatignol, Elisabethi lapsepõlvesõber

Vincent Larchet, Elisabethi vend, Pierre'i lapsepõlvesõber

Anna Caravati, Vincenti elukaaslane

KOKKUVÕTE:

Tegevus toimub ühes Pariisi korteris õhtusöögi ajal. Vincent ja Anna saavad varsti lapse. Õhtusöögi alguses toimub äraarvamismäng: mis lapsukesele nimeks pannakse? Kui selgub, et nimeks saab Adolphe (ehk Adolf), muutub seltskond äkki tõsiseks, mõned isegi kurjaks. Järgneb arutelu stiilis „nimi ei riku meest, või siiski“? Kõrgelennulised fraasid ajaloost, kirjandusest jne. Hiljem tuleb välja, et see oli vaid halb nali, aga juba on üksteisele öeldud asju, mida enam tagasi võtta ei saa. Toimub üleüldine suu puhtaks rääkimine, nii abikaasade kui ka sõprade vahel. Selgub, et Pierre on teinud

ülikooli professori karjääri oma naise arvelt, et Pierre on totaalne egoist, et Claude'il, keda peetakse homoks, on suhe Elisabethi ja Vincenti emaga jne. Ühesõnaga, vanade sõprade kena õhtusöök lõpeb tõsise tüliga ...

KATKEND:

CLAUDE: Noh, kas te nime peale ka olete juba mõelnud?

VINCENT: Jah. Meil on üks juba peaaegu välja valitud.

KÕIK KOOS: Ahaa!

ELISABETH: Kas tohib teada?

(Vincent vaatab neid. Põnevus.)

VINCENT: ... Arvake ära.

CLAUDE: Võib-olla peaks Anna ära ootama?

VINCENT: Tulebki selle peale rutem kohale.

(Võtab laua pealt ühe porgandi. Teised hakkavad arvama.)

ELISABETH: Ega sa talle ju isa või vanaisa nime ei pane?

(Vincent raputab pead, mis, paistab, rahustab Elisabethi.)

PIERRE: Ma arvan, et sulle meeldivad sellised klassikalised nimed ... Mattias või Paul.

VINCENT: Ei, mitte apostlid.

PIERRE: Paul ei olnud apostel.

VINCENT: Paul ei olnud apostel?!

PIERRE: Ei, ei olnud. Ta ei olnud kaheteistkümne hulgas!

VINCENT: Siis oli ta ilmselt asendaja.

(Naer.)

CLAUDE: Peaks mõtlema, mis on tema huvid, maitset, mis talle meeldib ... Diego?

VINCENT: Kas mulle meeldivad väikest kasvu mehhiko kelnerid?

CLAUDE: Diego Maradona!

VINCENT: Ah jaa, aga ei.

(Elisabeth laseb neil veini valida. Ühes käes on tal Vincent'i toodud cheval-blanc, teises Claude'i rosé.)

ELISABETH: Kummast me alustame? *Cheval-blanc*'ist või ... *fontaine-de-provence*'ist?

VINCENT: Sõltub, kas me tahame juua või käsi pesta.

ELISABETH: Sa oled Claude'i vastu väga kena!

VINCENT: Tal on hea muusikaline kuulmine, kõike ei saa tal ka olla.

(Elisabeth annab cheval-blanc'i pudeli Pierre'ile, kes hakkab veini avama.)

PIERRE: Christophe?

VINCENT: Mitte nii levinud.

ELISABETH: Camille.

VINCENT: See on poiss.

ELISABETH: Camille on nii tüdruku kui poisi nimi.

VINCENT: Minul on täitsa poisi nimi.

CLAUDE: Lancelot ... Thaddée ... Cesar?

ELISABETH: Basile?

(Pierre valab klaasidesse veini.)

PIERRE: Igor?

VINCENT: Mitte nii venepärane.

CLAUDE: Bartolomé? Balthazar? *(Vincent hammustab porgandit ja raputab pead.)* Anna meile mingi vihje.

VINCENT *(täis suuga)*: See algab A-tähega.

PIERRE: Ahaa! A-ga. Alexandre?

Vincent: Ei.

(Pierre joob lonksu veini.)

PIERRE: Suurepärane vein.

CLAUDE: Albert? ... Arthur?

PIERRE: Agnan? Adrien? Artémus? Alban? ... Alfred?

....

CLAUDE: Alexandre ei ole. Abbas, Attila? Mina ei tea.

PIERRE: Mina ka mitte ... Noh, ütle ära?

VINCENT: Adolphe.

PIERRE *(lõbustatult)*: Väga naljakas! Noh, ilma naljata, ütle ära!

VINCENT: Adolphe.

(Pierre muigab.)

PIERRE: Sa ei pane talle ometi nimeks Adolf?

VINCENT: Panen jah.

PIERRE: Sa ei pane talle nimeks Adolf?

VINCENT: Panen jah.

PIERRE: Sa paned talle nimeks Adolf?

VINCENT: Jah, Benjamin Constanti romaani kangelase järgi.

(Hämmeldunud vaikus.)

CLAUDE: Vincent, sa ei pane oma pojale nimeks ADOLF. Sa ei räägi seda tõsiselt.

VINCENT: Ma räägin seda täiesti tõsiselt. Julien Soreli kõrval on see ilmselt üks prantsuse kirjanduse tuntumaid nimesid üldse, romantiline kangelane par excellence!

(Annoteeris Inge Eller.)

NATHALIE FILLION „Läänes“ (*A l'Ouest, 2010*)

4-osaline komöödia

4N+4M

Näidendi pealkiri on mitmetähenduslik. Prantsusekeelne väljend „läänes olema“ vastab enam-vähem eestikeelsele „metsa poole“ või „pilvedes olema“, ka „väsinud olema“. Näidendis on mitme tegelase seisundit võimalik selle väljendiga kirjeldada. Samas on lääts siin kohal ka kui ilmakaar, just võrdluses endine idablokk *versus* rikas lääts.

KOHALOLEVAD TEGELASED:

Madeleine Lebas, umbes seitsmekümne aastane naine, Richardi abikaasa, Jean'i ema, Julie ja Louis vanaema

Julie Lebas, umbes kahekümne aastane noor naine, Madeleine'i ja Richardi pojatütar, Jean'i tütar

Louis Lebas, umbes kahekümne aastane noormees, Madeleine'i ja Richardi pojapoeg, Jean'i poeg

Richard Lebas, umbes seitsmekümne aastane mees, Madeleine'i abikaasa,

Jean'i isa, Julie ja Louis vanaisa

Jean Lebas, keskealine mees, Madeleine'i ja Richardi poeg, Julie ja Louis isa

Adeline, umbes kahekümne aastane noor naine, Jean'i uus sõbratar

Adel, umbes kolemkümne aastane mees, Jean'i teise naise poeg

Anca, umbes kolmekümne aastane naine, Jean'i teise naise poja sõbratar

EEMALVIIBIVAD TEGELASED, kõne alla tulemise järjekorras:

Ovidiu, Jean'i teise naise poja sõbratari poeg

Mila, Jean'i teise naise tütar

Nora, Jean'i teine naine, Adeli ja Mila ema, Madeleine'i ja Richardi teine minia

Jean-Pierre, Jean'i teise naise esimene abikaasa, Adeli ja Mila isa

Sarah, Jean'i esimene naine, Julie ja Louis ema, Madeliene'i esimene minia

Joanna, Jean'i teise naise poja sõbratari õde

Radu, Jean'i teise naise poja sõbratari vend

Alzheimer, perekonnasõber

KOKKUVÕTE:

Näidend algab vahetult enne 2008. aasta finantskriisi. Julie ja Louis lähevad vanaema Madeleine'i juurde, kes ei ole juba aasta aega oma pojaga suhelnud. Lapsed on mures oma isa pärast, kes tavaliselt kokkuhoidlik ja muretseja, on äkki tänu uuele antidepressandile muutunud eufooriliseks muretuks laristajaks ja plaanib maha müüa perekonna suvemaja, et jagada raha oma erinevatest abieludest pärit laste ja nende sõbrataride vahel. Madeleine otsustab esimest korda elus sekkuda millessegi, mis temasse ei puutu: poja rahaasjadesse ... Nii rullub vaatajate ees, läbi tiheda vaimuka dialoogi, lahti ühe prantsuse (kärg)pere lugu. Ja läbi selle suur osa 21. sajandi alguse „muresid ja rõõme“: finantskriis, töötus, ebakindlus tuleviku ees, vanadus ja alzheimer, mobiiltelefonid, pidev internetis olemine jne.

KATKEND:

MADELEINE: Olgu. Nagunii mõneks ajaks on kõik külmutatud: kinnisvara, pangatehingud, laenud. Selle aja peale rahuneb ta maha. Kõik rahunevad maha. Kui hästi läheb, variseb kõik kokku. Nii tunnen ma end vähem üksi.

LOUIS: Ära ütle nii, vanama. Meie ei ole midagi teinud. Me püüame lihtsalt ellu jääda.

JULIE: Me oleme hukule määratud, Louis. Nad rikuvad oma räpase mänguga meie saatuse juba ette ära. Sa ütlesid, et ainult väga rikkad ja väga vaesed saavad vastu hambaid. Et keskmiselt jõukad nagu meie pääsevad terve nahaga.

MADELEINE: Keskmiselt jõukad. Väga peen.

JULIE: Sa ise ütlesid.

MADELEINE: Nojah, ma arvasin. Aga kõik on suhteline. Ja ma ei öelnud vastu hambaid. Ma ütlesin kannatama, puudutatud saama. Keskmiselt jõukad. Sõnad ei ole ainult selleks, et neid kuidagi välja rõhatada, Julie. Need väljendavad mõtteid.

JULIE: Ma ütlen, mida ma mõtlen, vanama.

MADELEINE: Seda ma räägingi. Rafineeri oma mõtteid.

JULIE: OK, vanama. Aga tee siis ise ka väike jõupingutus. Ära aja kahte asja omavahel segi: see on võib-olla sinu elu lõpp, aga see ei ole maailma lõpp. – Noh, kas otsime seda neetud paberit?

(Vaikus. Kõik kaevuvad paberitesse.)

MADELEINE: Ta oli ometi alati rahaasjades nii ettevaatlik. Ta ilmselt räägiti ära. Enne kui talle diagnoos pandi, kirjutas ta minu selja taga paberitele alla. Ta ostis *eBay* internetioksjonilt endale väikese mootorpaadi.

LOUIS: Taat, sa ostsid endale mootorpaadi?

RICHARD: Jah. *eBay*-s.

(Annoteeris Inge Eller.)

LUCY KIRKWOOD „NSFW” (*Not Safe For Work, 2012*)

Satiiriline komöödia kolmes osas

2N+4M

Noore tunnustatud Briti draamakirjaniku ning stsenaaristi **Lucy Kirkwoodi** üheksas näidend NSFW (esmalavastatud 2012. aastal) võimendab satiirina tänapäeva meediatööstuse vahenditust oma lugejaskonna kindlustamisel ning majanduslikku kliimat, mis ei jäta tööturule sisenevatele noortele

muud võimalust, kui „pornoga” kaasa minna. NSFW (*Not Safe For Work*) on enamasti veebis kasutatav hoiatav lühend, millega tähistatakse postitused, mis ei pruugi sobida avalikult näitamiseks (ka alaealistele) ja võivad sisaldada tundlikku materjali.

TEGELASED:

Charlotte (25), värskelt Oxfordi lõpetanud noorajakirjanik, kapifeminist (keskklass)

Sam (24), kirjandusosalase ülikoolikraadiga ülipüüdlik praktikant (töölisklass)

Aidan (varastes 40ndates), meesteajakirja Doghouse'i peatoimetaja (keskklass)

Rupert (28), ajakirjanik, noor hellitatud kuulsate vanemate laps (kõrgklass)

Hr. Bradshaw, kaanetüdruk isa, keskealine töötu Põhja-Inglismaalt (töölisklass)

Miranda (hilistes 40ndates/varastes 50ndates), naisteajakirja Electra peatoimetaja, stiilne vamp-naine.

KOKKUVÕTE:

Pildid igapäevatööst kahes tänapäeva klantsajakirja toimetuses näitavad trükimeedia köögipoolt ajal, mil selle eksisteerimine ei ole veebimeedia kõrval enam enesestmõistetav. Lugejaskonna kindlustamiseks peavad väljaanded kasutama üha äärmuslikumaid meetmeid. Keskne fookus nii naiste- kui meesteajakirjas on naise kehal: noortele meestele suunatud ajakirja *Doghouse*'i põhiliiniks on iga artikli ja reklaami vahele paljast tissi näidata, ületootavale ja šoppavale naisele mõeldud Electra innustab märkama oma füüsilist ebatäiust ning soovib tooteid, mille abil seda varjata, samas kirudes meesteajakirju naise keha objektifitseerimises. Aga oluline on see, et lugejaskond on rahul. Näidendis päevavalgusele tulev väärtuskonflikt, kui üks isa, Doghouse'i lugeja, avastab, et üks paar tissidest on tema alaealise tütre oma, „lahendatakse“ samasuguste toorete võtete ja manipulatsiooniga. Kirkwood laseb liugu ka valulisel noorte tööhõive teemal. Kolm eri taustaga noort töötajat – Sam, Charlotte ning Rupert – on ülikoolist väljunud kitsale tööturule, kus kedagi ei hellitata ning kus pinnalpüsimise nimel peab nii mõnestki põhimõttest lahti ütleva.

Autor räägib tundlikud teemad lahti vaheda satiiriga, aga hoidub otsesest hinnangute andmisest. Dialoog on ladus, täpne ja terav, naljad on valusad, karakterid elulised ja selgelt välja joonistatud.

KOKKUVÕTE:

ESIMENE VAATUS

Esimene pilt: Doghouse'i toimetus

Doghouse'i toimetuse koosolek, kus räägitakse ajakirja tulevikust, uuest tissimissist ning järgmistest tööülesannetest. *Doghouse*'i kaubamärgiks on tissid igal teisel leheküljel, mille vahele on pikitud tootetutvustusi (arvutimängud, tehnikavidinad, mänguasjad) ning artiklisarju nagu *Man challenge*, kus ajakirjanikud kirjutavad isiklikest ekstreemsetest kogemustest, nagu nädal järjest absindi joomisest, kuuenädalasest lihadiesidist, nädalasest magamatusest jne. Järgmiseks proovikiviks oleks nädal Arktikas, mille värske intern Sam meeleldi enda peale võtaks, ent tal on sel nädalal plaanis romantiline väljasõit oma tüdrukuga, kellele ta tahab abieluettepanekut teha.

Sam, noor äsja magistrikraadi omandanu, siseneb palgatööle kõige madalamast otsast – noorajakirjanik-kohvitoojana *Doghouse*'i toimetuses. Ta on ülipüüdlik ja nagu näha selle töö jaoks liiga intelligentne ning tundlik. Sami võib oodata igavene kohvipoisi staatus, kui ta ei soostu sellest, kuidas ta oma elu armastusel kätt palub, ajakirjas kirjutama. Peatoimetajal on igasuguseid privaatsuse piire ületavad taktikad, millega ta oma alluvatelt artikleid välja kangutab, aga kõik on sellega harjunud: kiruvad küll, aga ei tee sellest probleemi. Peatoimetaja Aidan paistab samuti toimetuse tööviise põlastavat, ent temagi teeb pelgalt oma tööd, et vaid oma sotsiaalset staatust säilitada. Kõikide vahenditega.

Samuti otse ülikoolist testeroonist küllastunud meestepessa tööle tulnud ajakirjanik Charlotte on kapifeminist, kes valetab oma naisõiguslaste grupis, et ta töötab kinnisvaraagendina. Neil on Aidaniga afäär. Aidangi üritab Charlotte'ile paremat tööd otsida, aga Charlotte soovib vaid majanduslikku iseseisvust ja vaatab väärtuskonfliktist üle.

Ent toimetust tabab kriis. Tuleb välja, et selle aasta *Doghouse*'i *Local Lovely* (Kohalik armsake 2012), lugejate saadetud fotode hulgast valitud

paljarinnaline kaunitar, on alles 14-aastane puberteet. Kui selline asi avalikuks tuleb, ähvardaks ajakirja sulgemine. Sam, kelle ülesandeks oli parima foto väljavalimine (964st kandidaadist), langeb sügavasse masendusse, Aidan asub väljaannet ja oma nahka päästma.

Toimetuses töötab ka Rupert, kuulsa isa hellitatud võsuke ja väike intrigant, kes näib ilma tegelike muredeta läbi elu libisevat. Kriisis leiab tema oma võimaluse, et Aidanile kääki keerata, ning ässitab 14-aastase tüdruku isa peatoimetaja vastu üles.

Teine pilt: kaanetüdruku isa ja peatoimetaja dialoog

Teine osa on dialoog tüdruku isa Hr Bradshaw' ja Aidani vahel. Isa on Manchesterist Londonisse kutsutud, hotellisviidis poputatud ja nüüd pakutakse valuraha. Alguses ollakse viisakad, austavad. Hr Bradshaw ei soostu raha vastu võtma, vaid lubab juhtumiga kohtusse minna, et ajakirja ja Aidanit hävitada. Sõnaosav Aidan aga keerab terava manipulatsiooniga oma lapse õiguste eest seisva isa ümber sõrme nii, et kohati tundub, nagu isa jääks oma tütre pildi avaldamises ise süüdi ja ta võtab vastu pea poole väiksema valuraha kui esialgu pakutud.

TEINE VAATUS

Kolmas pilt: Electra toimetuse, Sami tööintervjuu

Miranda, naisteajakirja *Electra* peatoimetaja, ning Sami töövestlus. Sam vallandati *Doghouse*'ist ning 9 kuud hiljem, kui ta isiklik elu on teismelise tissimissiks valimisest tekkinud süümeepiinade tõttu kokku kukkunud ja ta ise suurtes majanduslikes raskustes, kutsutakse ta töövestlusele *Electra* toimetusse. *Electra* on ajakiri töötavale, šoppavale, täitmatule perfektsionistist naisele. Nagu *Doghouse*'iski, on siingi olulisel kohal tooted ja ekshibitsionism. Intervjuu taustaks on toimetuse peohääled: keemiaravi alustanud kolleegi toetuseks on korraldatud väike kostüümpidu, kus kõik naised on oma isiklikeks kangelasteks riietunud (sh kaks neist Marilyn Monroe'ks). Peatoimetaja Miranda on kogu elu selles sektoris töötanud ning pea erru minev moesõdur, kes kreemitab iga viie minuti tagant käsi ning kirjutab artikleid samal ajal, kui inimestega vestleb. Toimetuses töötab ka Rupert (tema soovitas Sami intervjuule kutsuda), kes samuti *Doghouse*'ist

vallandati, kuid kelle suuremaks õnnetuseks on see, et ta isa oli otsustanud teda enam mitte toetada. Rupert toob kohvi ja on füüsiliselt piinatud – süstitud, kitkutud, täidetud, kuna tema üheks ülesandeks on kirjutada kogemuspõhist artiklisarja „What it feels to be a girl“.

Miranda tutvustab toimetuse töökultuuri. *Electra* deviisiks on avatus, mis on mõistagi lihtsalt piirideta ekshibitsionism. Sam on intervjuuks püüdnud ette valmistanud, aga asjad ei jõuagi nii kaugemale, et ta saaks ise midagi näidata. Esimeseks testülesandeks on loetleda ja märkida oma ekstsüdruku ja supermodellide füüsilisi puudujääke. Sam ei oska, ei näe neid asju, ning ta saadetakse minema.

Miranda hakkab peoks ette valmistama, see on omamoodi kaunis koreograafiline iluprotseduuristik: depileerimiskreemid, korrigeerivad pesud, niisutavad kindad, kanafileed jmt. Peagi katkestab teda Sam, kes on tulnud paluma teist võimalust ning soostub vaatama naisi läbi *Electra* prisma. Miranda on rahul, Sam saab ehk tööd.

KATKEND:

Katkend teisest pildist

BRADSHAW: Minupoolt on nüüd kõik, või on veel midagi?

AIDAN: Millest selline bravuurikus? Kas teil piinlik pole? Te olete vastu võtnud tasuta sõidu, majutuse, me oleme teid poputanud ja nunnutanud, kuidas iganes me seda tahame kutsuda ...

BRADSHAW: Mis teil muud üle jääb.

AIDAN: Ja mida me ka tegime, aga see on fakt, et teie tütar on ... vabandust, aga nii see on. Ta on neliteist. Ja see ongi see, mida tema tahab.

BRADSHAW: Ma annan selle lehtedele ... ma lähen BBCsse, lähen oma rahvasaadiku juurde, ma räägin neile kõik ära ... sest see on... Mees hakkab ... mees peab vastu hakkama, keegi peab sellele lõpu tegema ... on siis nii normaalne? Sest mul on selline tunne, et me, et maailm on hulluks läinud, oh, ma räägin – MINA RÄÄGIN ja ära sa ... ja raha! Kas sa arvasid, et mina ...? Topi oma kuramuse tšekk ... hoia endale, sul läheb seda veel vaja, sest ma tõstan su tänavale, saad sa aru, ma tõstan su kuramuse tänavale! Oh jumala –

AIDAN: Meie oleme siin kannatajad. Me oleme kõik enesest oleneva teinud, et seda teile kergemaks teha – ja seda kindlas teadmises, et kui asi peaks kohtusse jõudma, pole teil mitte mingit võimalust – me oleme arvestanud teie tunnetega, oleme pakkunud rahalist kompensatsiooni, väga heldekäelist kompensatsiooni. Ja mille eest? Teile tehtud moraalset ülekohtu eest? Et kompenseerida teile te ilmne läbikukkumine oma lapse ... harimisel, et kuidas mitte kasvada ekshibitsionistlikuks väikeseks libuks?

(Hr Bradshaw kohmerdab oma kotti haarama, ajab veeklaasi ümber.)

BRADSHAW: Ma nüüd lähen.

AIDAN: Ärge oma kilekotti unustage.

BRADSHAW: See on alles algus.

AIDAN: Charlotte, juhata härra Bradshaw välja.

(Charlotte hakkab Hr Bradshaw`d ukse poole juhtima.)

CHARLOTTE: Siiapoole, härra Bradshaw. Just nii.

BRADSHAW: Ma ei ole veel lõpetanud.

AIDAN: Mina olen. Head aega.

(Aidan istub laua taha, hakkab oma pabereid organiseerima. Ei tõsta neilt pilku.)

BRADSHAW: Mu advokaat võtab teiega ühendust.

AIDAN: Jään ootama, kõike head.

BRADSHAW: Ära sa ... mind minema ajada, ma ei lase sinusugusel end ... ära ajada –

AIDAN: Ma ütlesin head aega.

BRADSHAW: Sa ei või mind välja visata.

AIDAN: Ma ei viska. Ja õieti võin küll, aga ma ei tee seda.

BRADSHAW :Ma tean, mis see on. Ma tean küll, mis siin praegu toimub.

(Hr Bradshaw niheleb Charlotte'i haarest välja.)

AIDAN: Siin ei toimu midagi. See on lihtsalt meie kohtumise lõpp ja minul on ees pingeline tööpäev. Kui te tahate autot, me saadame teile auto ette –

BRADSHAW: Ma ei taha autot, ma tahan –

AIDAN: Bussipeatus on üle tee. Friikartulikioski ees, Charlotte näitab teile. Charlotte, vii härra Bradshaw friikakioski juurde. Aga ära lase tal sisse minna! Tal on angiin.

(Charlotte üritab teda uuesti välja juhtida, Hr Bradshaw lükkab ta rohmakalt eemale.)

BRADSHAW: Oota.

Oota.

...

Nelikümmend.

CHARLOTTE: Ei.

(Aidan tõstab pilgu. Naerab.)

BRADSHAW: Ma ei hakka paluma, nelikümmend.

AIDAN: Mina pakun teile kakskümmend viis.

BRADSHAW: Nelikümmend tuhat naela.

CHARLOTTE: Härra Bradshaw, palun.

AIDAN: Mina pakun teile kakskümmend viis.

BRADSHAW: Viiskümmend.

AIDAN: Te vist ei saa päris aru, kuidas see käib.

BRADSHAW: Olgu, nelikümmend.

AIDAN: Kakskümmend.

BRADSHAW: Sa ütlesid kakskümmend viis.

AIDAN: Olgu. Viisteist. Millest kümme läheb usaldusfondi, kuniks ta täisealiseks saab.

BRADSHAW: Ma ei saa teid usaldada.

AIDAN: Dokumendid on juba koostatud. Leping on siinsamas.

(Aidan läheb sahtli juurde, võtab lepingu välja ja paneb lauale. Hr Bradshaw lappab selle tähelepanelikult läbi. Tõstab pilgu.)

BRADSHAW: Kas ma saan natuke mõtlemisaega?

AIDAN: Aega on.

...

Noh, me peame selle asja täna korda saama ... Aga aega on.

(Pikk paus. Nii pikk, kui võimalik. Hr Bradshaw toob kuuldele madala, loomaliku hääletsuse.)

BRADSHAW: Olgu.

AIDAN: Olgu?

BRADSHAW: Olgu.

AIDAN: Olgu! Ei, imeline, tõesti – see oli karm, kas polnud? Aga me jõudsimme pärale! Selline tunne, nagu oleksin Churchill Versailles's. Nii on õige. On ju, Charlotte?

CHARLOTTE: ...

AIDAN: See on, Charlotte nõustub, see on õige otsus. Charlotte kuulub ühte rühmitusse, Hr Bradshaw, naisõiguslaste rühmitusse, nii et ta teab nendest asjadest, talle on sellised asjad väga olulised, nii et uskuge teda, eks.

(Aidan ulatab talle sullepea. Hr Bradshaw võtab selle vastu, jääb seda põrnitsema.)

BRADSHAW: See on, see on saast. Mul on ... sina, sa oled üks ... Mul on nii räpane tunne.

AIDAN: Lähete tagasi hotelli, oma viie täрни hotelli. Lähete vanni, pesete end puhtaks.

BRADSHAW :Käi kuradile.

AIDAN: Lepingud, Charlotte.

...

Palun aita teda lepingutega.

(Charlotte viib Hr Bradshaw`lepingute juurde. Ta toetub lauale ja annab oma allkirjad. Samal ajal...)

AIDAN: Kas teie toa aknad vaatavad ikka Regent pargile, nagu ma palusin?

BRADSHAW: Jah.

AIDAN: Loomaaed paistab, on ju? Mulle meeldib linnuaedik. Kas sulle meeldib ka linnuaedik, Charlotte?

...

Charlotte, ma küsin, kas sulle meeldib ka linnuaedik?

...

CHARLOTTE: Mulle meeldivad ahvid.

AIDAN: Charlotte'ile meeldivad ahvid. Mulle meeldib linnuaedik. Loomaaias on kõigile midagi.

(Hr Bradshaw annab Aidanile sullepea tagasi.)

Tänan. Charlotte, anna talle tšekk.

(Charlotte ei liiguta end. Aidan võtab tšeki ja ulatab selle Hr Bradshaw'le.)

Olge lahke. Kutsun teile auto ette.

BRADSHAW: Ma lähen bussiga.

AIDAN: Ega te ometi ei taha sellisel päeval ühistranspordiga sõita? Sellise palavusega. Sellises olukorras.

BRADSHAW: Ma tahan bussiga minna.

AIDAN: Olgu. Aga enne kui te ... Ma tahan lihtsalt kinnitada ... ma ei loodagi, et te mind usute aga ... mu süda lõhkeb valust ... teie pärast.

Päriselt. Ausalt ka, tõesti.

(Aidan ulatab talle käe. Hr Bradshaw pöörnitseb kätt. Võtab selle vastu ja tõmbab Aidani enda poole, pigistab kätt ja surub ta selg ees vastu lauda. Ta on üllatavalt tugev.)

BRADSHAW: Et sa põrgus põleksid.

(Hr Bradshaw sülitab Aidanile näkku. Aidan vabastab end haardest, pühib nägu. Taganeb kirjutuslaua taha.)

AIDAN: Olgu.

(Hr Bradshaw teeb minekut. Charlotte haarab tal käsivarrest.)

(Annoteeris Andra Aaloe.)

CHRIS LEE „Kümme unelust Hilda McCarthy“ (*Ten daydreams for Hilda McCarthy, 2014*)

3N+2M+...

Chris Lee (s 1964) on Londonis elav Iiri päritolu sotsiaaltöötaja ja draamakirjanik, kelle sulest on tänaseks ilmunud üle kolmekümne näidendi. Läbivaks teemaks on Leel sotsiaalprobleemid.

TEGELASED:

Hilda (29), psühhiaatriakliiniku öde

Ema (75)

Leonard Cohen (70), vaikiv budistlik munk

Kathryn (42,) kinnisvaraagent

Nigel (47), Kathryn'i abikaasa

Klient (30), paras persevest

Gloria (47), psühhiaatrikliniku patsient

Brian (58), psühhiaatrikliniku patsient

Colin (27), sotsiopaadist pornosõltlane

Psühhiaater (31), üleolev

Suur rääkiv perse

Rolle saab jaotada järgmiselt:

Hilda

Kathryn

Ema/ Gloria

Nigel/ Brian/ Leonard Cohen

Colin/ Klient/ Perse/ Psühhiaater

TEGEVUSAEG ja -KOHT: Tänapäeval Londonis

KOKKUVÕTE:

Näidend „Kümme unelust Hilda McCarthyle“ on hämar komöödia ebaõnnestumisest ja vaimsest ebastabiilsusest. Kaks sõbrannat, Hilda ja Kathryn, üritavad iseenesega toime tulla neid ümbritsevas maailmas, mis on tõeline hullumaja. Hilda jaoks seda üsna otseses mõttes, kuna ta töötab psühhiaatrikliniku õena ja lisaks hooldab kodus oma parajast sadistist ema. Aga ka isiklik elu pole kiita – õigemini seda pole. Selle asemel on unelused, eesotsas Leonard Coheniga, mis Hilda süstitavaid taguotsi täis hallikaspruuni argipäeva aeg-ajalt värvi toovad, ning sõber Kathryn, kellele dringiklaasi taga halada. Kathryn on omakorda kimpus oma abikaasaga, kelle ta küll maha jättis, kuid too ei kavatsegi temast lahti lasta. Kathryn uputab oma mured alkoholi ja otsib tulutult leevendust üheöösuhetest. Näidend on kaunis ood ebaõnnestumisele, aga õnneliku lõpuga. Või pigem, mitte-õnnetu lõpuga, sest ema sureb ära, Kathryn ei joo ennast surnuks ja naised lähevad ema päranduse eest kruuisile.

Näidend koosneb kolmekümne ühest pildist, millest kümme on Hilda unelused – absurdimaigulised kommentaarid toimuvale – mis on pikitud dialoogide vahele. Dialoogid on vormilt minimalistlikud, elulised, oma masendavuses teravalt halenaljakad.

KATKENDID:

9. PILT

(Kathryn ja Nigel Kathryn'i maja ees. Nigel põlvitab.)

KATHRYN: Nigel, tõuse püsti.

NIGEL: Ma põlvitan su ees.

KATHRYN: Jah, ma näen. Palun, tõuse püsti.

NIGEL: Ma anun sind.

KATHRYN: Nigel, kõik vaatavad.

NIGEL: Mul suva.

KATHRYN: Mul ei ole.

NIGEL: Las kogu maailm saab teada.

KATHRYN: Sa teed end lolliks.

NIGEL: Sina tegid mu lolliks.

KATHRYN: Tahad sa tõesti, et naabrid seda kõike näevad?

NIGEL: Las näevad.

KATHRYN: Kuidas see täpsemalt asju paremaks teeb?

NIGEL: Kuidagi peab sulle selgeks tegema, kui ebamõistlik sa oled.

KATHRYN: Mida?

NIGEL: Kõik, kellega ma räägin, ütlevad, et see pole minu süü.

KATHRYN: Ma ei ole kunagi öelnud, et see on sinu süü. Siin pole keegi süüdi.

NIGEL: Ei, kõik ütlevad, et sina oled süüdi.

KATHRYN: Siis ole hea ja mine ela nende kõikidega ja kao mu murult minema.

NIGEL: Ma olen endiselt valmis sulle andestama.

KATHRYN: Nigel, mine nüüd.

NIGEL: Ma jään siia, kuniks sa mu sisse lased.

KATHRYN: See ei ole enam sinu kodu.

NIGEL: Sinus ei ole terakestki õiglustunnet.

KATHRYN: Issand jumal.

NIGEL: Võta teadmiseks, et hoolimata kõigest, mis sa teinud oled, olen ma valmis su tagasi võtma.

KATHRYN: See ei vii kuskile.

NIGEL: Ma tahan, ma tahan näha, kes seal veel elab.

KATHRYN: Seal ei ela kedagi peale minu.

NIGEL: Keda sa nikud?

KATHRYN: Nigel, ole vait.

NIGEL: Lase mind sisse.

KATHRYN: Ei.

NIGEL: Tõesta mulle, et seal pole kedagi teist.

KATHRYN: Kas sa siis lähed ära?

NIGEL: Ma tahan lihtsalt ringi vaadata.

KATHRYN: Ja siis lähed?

NIGEL: Jah.

KATHRYN: Lubad?

NIGEL: Luban.

(Paus.)

KATHRYN: Olgu. Viis minutit.

NIGEL: See on alles algus.

(Nigel tõuseb püsti.)

VIIES UNELUS

(Hilda ja suur rääki perse.)

PERSE: Räägi mulle.

HILDA: Ma ei tea, kust alustada.

PERSE: Sa oled õnnetu.

HILDA: Aga miks?

PERSE: Su ema, töö, isiklik elu, su sõbranna, Briti poliitikaelu, üleilmastumise ja kliimasoojenemise tagajärjed, David Tennanti lähenev lahkumine Dr Who´st.

HILDA: Sa tunned mind nii hästi.

PERSE: Ma ütlesin, ma olen lahtise peaga.

HILDA: Mida ma peaksin tegema?

PERSE: Esiteks lõpeta kõigilt küsimine, mida sa peaksid tegema.

HILDA: Olgu.

PERSE: Ja praegusest hetkest peale ela olevikus.

HILDA: Proovin.

PERSE: Istu maha, lõdvestu ja lase elul lihtsalt endast läbi voolata.

HILDA: Lihtne öelda.

PERSE: Sulandu hetkesse.

HILDA: Muidugi.

PERSE: Harmoniseeru ümbritsevate vibratsioonidega.

HILDA: Ah söö sitta.

PERSE: Ma olen su südametunnistus, minuga nii ei käituta.

HILDA: Miks mitte? Sa oled niikuinii sitta täis.

(Perse peeretab. Heli muutub väljakannatamatuks. Hilda võtab kinga jalast ja topib selle perseauku. Plahvatus.)

18. PILT

KATHRYN: Ma vabandan, ma ei saa teda vaatama minna.

PSÜHHIAATER: Väga kahju.

KATHRYN: Ma olin sunnitud taotlema lähenemiskeeldu.

PSÜHHIAATER: Muidugi.

(Vaikus.)

KATHRYN: Kas ta saab terveks?

PSÜHHIAATER: Praegu on ta rahustite all. Ta on nüüd sellest silmast pime.

KATHRYN: Mul on väga kahju.

PSÜHHIAATER: Me anname endast parima.

KATHRYN: Kauaks ta sisse jääb?

PSÜHHIAATER: Me peame kannatlikud olema.

(Piinlik vaikus.)

PSÜHHIAATER: See on tõesti traagiline, et inimesi säärase ekstreemsusteni aetakse.

KATHRYN: Tösi.

PSÜHHIAATER: Te ei ole mõelnud suhteteraapia peale?

KATHRYN: Selleks on liiga hilja.

PSÜHHIAATER: Väga kahju.

(Psühhiaater naeratab kurvalt ja üleolevalt.)

SEITSMES UNELUS

(Hilda seisab kirstu kõrval. Tõstab sõrmed suule, suudleb neid ja asetab kirstule. Paus. Äkki tõuseb kirstust ema käsi ja haarab Hildal kõrist.)

EMA: Kui ma su mõtetele koputan, kas lased mu sisse?

HILDA: Ma ei tea.

EMA: Olen ma surnud?

HILDA: Väga.

EMA: Jumal tänatud.

(Ema vabastab Hilda oma haardest ja virutab kirstukaane pauguga kinni. Paus. Kathryn tuleb sisse ja embab Hildat.)

(Annoteeris Andra Aaloe.)

DANIELLE NAVARRO-HAUDECOEUR ja PATRICK

HAUDECOEUR „Soovid piparmünditeed või eelistad sidruniga“

(Thé à la menthe ou t'es citron?, 1991)

Bulvarikomöödia kahes vaatuses

3N+4M

TEGELASED:

Julien (noor näitleja, produtsendi poeg)

Sophia (naispeaosatäitja)

Richard (meespeaosatäitja)

Dominique (igavene kõrvalosatäitja)

Clara (lavastaja)

Brigitte (kostümeerija)

Robert (tehnik)

KOKKUVÕTE:

Näitetrupp harjutab üht vodevilli. Paar päeva enne esietendust ei ole keegi selleks veel valmis: naispeaosatäitja on närvivapustuse äärel, põhjuseks

saamatu naiivne noornäitleja – produtsendi poeg; lavastajal kasvab kõik üle pea; flegmaatiline tehnik ja porisev mõistmatu kostümeerija ei tee olukorda lihtsamaks. Järgneb esietendus ja kõik lähebki nii hullusti või hulleminigi, kui oli arvata.

Põhirõhk on situatsioonikoomikal: katkisest toolist läbiistumine (2x), eestkukkuvad kapiuksed, tassiga komistamine ja tee valamine riitele jne. Tõeline bulvarikomöödia! Prantsusmaal tohutult menukas!

1. vaatus

Viimaseid proove enne esietendust. Lava kujutab 19. sajandi lõpu kodanlase elutuba. Siseneb teener ja teatab majaprouale, et talle on tulnud külaline. Külaliseks on noormees, kellega majaproua kohtus ühe õhtusöögi ajal. Proua usub, et mees on temasse armunud. Tegelikult on tegemist džentelmenist vargaga, kes kasutades majaperemehe eemalviibimist, jahib proua väärtuslikke ehteid. Peremehe reis lõpeb oodatust varem ja tema koju saabumise hetkest algavad arusaamatused ning tegelaste omavaheline segiajamine, kappi peitmised jne. Lõpuks siseneb teener püstol käes ja võtab ehted endale. Selgub, et ka tema on tegelikult varas.

„Armunud“ noormeest mängib noor näitleja Julien, kes on lavastusse võetud vaid tänu sellele, et on produtsendi poeg. Vaatamata püüdlikkusele, ajab ta pidevalt sõnu segi, on kohmakas ja pika taipamisega. Ülejäänud näiteseltskond püüab olukorda päästa, pakkudes erinevaid lahendusi, üks jaburam kui teine. Olukorra muudab keerulisemaks kahe peaosatäitja omavaheline rivaalitsemine. Kumbki ei jäta juhust kasutamata, et teisele „ära teha“. Lavastaja lepib kõigega, tema ainus eesmärk on lavastus kuidagimoodi välja tuua.

2. vaatus

Esietendus. Sophia (proua osatäitja) istub laval ja ootab teenri sisenemist. Seda ei juhtu. Kulisside taga on kuulda mürtsatust. Publikule teatatakse, et ühel näitlejal on hakanud halb ja kui lahendust ei leita, jääb etendus ära. Mõne aja pärast etendus siiski algab: teenri osatäitmise on enda peale võtnud lavastaja. Sellega ei ole probleemid siiski lõppenud, pigem vastupidi. Julien (debütant, produtsendi poeg) satub lavale tules ja publikut nähes täielikku paanikasse ja unustab sellegi vähese, mis siiani oli osanud. Ta ajab kõik segi (näiteks, haarab ta tooli alt haamri ja pakub seda prouale

sigaretikarbi asemel) sõnadest ja dialoogist rääkimata. Samuti juhtub temaga äpardusi, milles ta ise otseselt süüdi ei ole: proua kätt suudeldes kleepuvad vuntsid naise käe külge, pilti seinale riputades vajub ta jalgupidi läbi tooli, mõni aeg hiljem saab ta kapiuksega vastu nina jne. Ja tema ei ole ainus. Richard istub samuti kogemata vale tooli peale, vajub sellest läbi ja jääb sinna kinni. Samuti unustab ta kõrvarõngad lava taha, mispeale sirutub kulisside tagant üks käsi ja ulatab need talle. Karp kõrvarõngastega kukub tal käest ja kui ta seda kapi alla otsima läheb, nikastab ta selja ära jne, jne. Finaalis teeb revolver, mis pidi olema laadimata, pauku ja Sophia lööb kopsaka vaasi Julieni pähe puruks. Noormees kukub teadvusetult pikali. Ilmub välja veel uimane Dominique (teenri osatäitja, kel enne esietendust halb hakkas) ja alustab etendust otsast peale ...

KATKEND:

CLARA: Ei, nii on hästi ... see on ... see on teistmoodi! Aga mõtle diktsiooni peale, ta ütleb: „plaani täide viia“ ja mitte „paadi läide viia“.

JULIEN: Hästi!

CLARA: Võta uuesti ja läheme edasi.

JULIEN: Meest ei ole kodus, mis ootamatu vedamine! Seda ei oleks osanud lootagi, see võimaldab mul oma paadi läide viia!

CLARA: Ei, Julien! Plaani täide viia!

JULIEN: Jah, vabandust ... Meest ei ole kodus, mis ootamatu vedamine, seda ei oleks osanud lootagi. See võimaldab mul oma paadi ... läide viia!

CLARA: Ei!

JULIEN: Meest ei ole kodus, mis ootamatu vedamine ...

CLARA: Julien!!! Korda minu järel! Plaani ...

JULIEN: Plaani ...

CLARA: Täide ...

JULIEN: Täide ...

CLARA: Viia.

JULIEN: Viia.

CLARA: Plaani täide viia!

JULIEN: Paadi läide viia!

CLARA: ...

SOPHIA: Kas sa oled idiot või teed sa seda meelega!?

JULIEN: Ei, ma vannun, ma ei tee seda meelega!

CLARA: Palun!

JULIEN: Äkki muudaks teksti?

CLARA: Mitte mingil juhul, mis autor selle peale ütleb!

JULIEN: Ma võiksin öelda ainult alguse: „Meest ei ole kodus, mis ootamatu vedamine! See võimaldab mul.“

CLARA: Võimaldab mida? See ei tähenda midagi!

JULIEN: Või siis: „Meest ei ole kodus, mis ootamatu vedamine, see võimaldab mul ... aga tss, rohkem ma teile ei ütle!“

SOPHIA: Väga huvitav! Kas sa kunagi kirjutada ei ole proovinud?

JULIEN: Ei!

SOPHIA: Seda parem!

(Annoteeris Inge Eller.)

BRAGI ÓLAFSSON „Kanad e Mälestused Karhulast”

(Hænuungarnir, 2010)

Näidend kahes vaatuses

3N+3M

Bragi Ólafsson (s 1962) on Islandi muusik, kes mängis kuus aastat basskitarri bändis „*Sugarcubes*”, mis tõi kuulsuse Björkile ja kirjanik, kelle sulest on ilmunud romaane ning näidendeid. Näidend „Kanad” on Bragi Ólafssoni teine näidend, see lavastati 2010. aastal Islandi Rahvusteatris ning tõi autorile Islandi näitemängu aastapremia (vt <http://bragi.funksjon.net/about-2/bragi-olafsson/>).

TEGELASED:

Sigurhans, kuuekümnele lähenev mees

Olga, 55-aastane naine

Carl Böhmer, 55-aastane mees

Anastasias, 29-aastane mees

Elin Ragnheidur Rsenthal, 75-aastane naine

Lilly Thoroddsdóttir, 35-aastane naine

KOKKUVÕTE:

Korterelamu kahte korterit lahutab koridor, nende peal on veel kaks korterit. Ühes neist elavad Olga ja Sigurhans, kes armastab jazzi ja kogub jazzikuulsuste plaate – ta on õnnelik, et on äsja endale soetanud terve hulga plaate. Kõrvalkorteris elab üsna endassetömbunult Carl – naine on ta maha jätnud – koos täisealise poja Anastasiasega.

Olga ja Sigurhansu korteri peal elab vanaldane Elin. Tema tütreütar Lilly on tulnud Elini korteri vastas asuvat II korruse korterit kraamima, kus elas ta isa, kes suri paar nädalat tagasi.

Sigurhans ja Olga avastavad, et keegi on sisse murdnud nende panipaika korterelamu keldris ja varastanud külmakambrist nende kanu. Paar otsustab varga kindlaks teha – nad arvavad, et see on keegi majaelanikest ning kahtlustavad Carli ja Anastasiast, kes elavad üsna vaeselt, ning kutsuvad kokku majaelanike koosoleku.

Näitemängu tegevus toimub kahes naaberkorteris – Sigurhansu ja Olga ning Carli ja Anastasiase omas, kuhu teised majaelanikud astuvad sisse pooljuhuslikult või kutsutult.

Majaelanike koosoleku käigus tuleb ilmsiks, et kõigil on mingi eriline suhtumine kanadesse: Elin meenutab, kuidas käis kadunud mehega jazzkontserdil Soomes Karhulas, kus kaks vene muusikut sõid kontserdi vaheajal grillitud kanakoibi, nii et rasv pritsis nende särgi rinnaesisele. Tuleb välja, et Anastasias ja Carl ei söögi kanaliha, sest peavad kanade tööstuslikku nuumamist ja seitsme nädala pärast tapmist loomalikuks ja ebainimlikuks.

Samal ajal kui naabrid peavad tähtsat koosolekut, mille käigus pererahval ei õnnestugi kanavarast välja selgitada, käivad kõrvalkorteris sees murdvargad, kes selle elektroonikast tühjaks teevad ... tagatipuks tuleb telefonikõne, millest Sigurhans saab teada, et äsja heauskselt soetatud plaadid on varastatud ja tuleb omanikule tagastada ... Kanavaraste

väljaselgitamine, mis alguses tundus nii tähtis, on muutunud täiesti ebaoluliseks.

Tegemist on mõnusa huumoriga kirjutatud looga, kus on iga karakter on äratundavalt omanäoline ja võimaldab nauditavat näitlejatööd, tegelaste mahlakad lihtsakoelised dialoogid aga panevad vaataja vaikselt muhelema.

KATKEND:

LILLI: Oled üksi?

ANASTASIAS: Ei.

LILLI: Kus su isa on?

ANASTASIAS: Vannitoas.

LILLI: Kas sa ei saa korraks üles tulla?

ANASTASIAS: Mina?

LILLI: Ainult hetkeks.

(Lilli istub diivanile ja vajub siis poollamaskile, justkui tahaks Anastasiast ahvatleda.)

ANASTASIAS *(üsna ebalevalt)*: Milleks?

LILLI: Ma lihtsalt ... tahtsin, et aitaksid mind veidi. *(Märkab suurt lamedat teleriekraani ja näitab näpuga selle suunas.)* Uus?

ANASTASIAS: Isa just ostis.

LILLI: Tõeliselt suur.

ANASTASIAS: Tunnen sulle kaasa, isa pärast.

LILLI: Talle oleks selline suur telekas väga meeldinud.

ANASTASIAS: Kellele? Sinu isale?

LILLI: Et vaadata kõiki neid oma ... *(Lilli nägu läheb nalja täis ja ta teeb sõrmedega paar nipsu)* ... „loodusdokumentaale”. Aga kuule, kas sa ei tuleks mõneks minutiks minu juurde?

ANASTASIAS *(kõhklevalt)*: Tõesti mitte.

LILLI: Miks siis?

ANASTASIAS: Me peame isaga üle koridori vastaskorterisse minema.

LILLI *(tõuseb naerdes)*: Sigurhansu juurde?

ANASTASIAS: Seal on majaelanike koosolek, mingil erilisel põhjusel.

LILLI: Sa oled siis mõnda aega tema, või nende pool?

ANASTASIAS: Jah.

LILLI: Kas seal läheb kaua?

ANASTASIAS: Miks sa seda küsid?

LILLI: Ah, ei midagi ... mulle lihtsalt tundub, et selle Sigurhansuga on midagi lahti.

(Anastasiast kuuleb, kuidas vannitoa uks läheb lahti ja läheb Lilli juurde)

ANASTASIAS: Isa tuleb.

LILLI *(haarab Anastasiast käsivarrest)*: Ma tean täpselt, mida ta teile ütleb.

ANASTASIAS: Kes? Sigurhans?

LILLI *(pooleldi naerdes)*: Ta ähvardas minu juurde üles tulla. Külla.

ANASTASIAS *(närviliselt)*: Mida? Mida ta meile öelda võiks?

LILLI *(näpuga teleri lameekraanile osutades)*: Vaata, ta kadestab teid selle teleka pärast, neetult kõvasti.

ANASTASIAS: Mida sa räägid?

LILLI: Ta arvab, et olete selle pihta pannud.

ANASTASIAS: Mida? Miks ta seda peaks arvama?

(Inglisekeelse tõlke järgi anoteeris Reet Kandimaa.)

ASTRID SAALBACH „Juuksurid“ *(Frisorerne, 2013)*

5 naist mängivad 28 rolli

TEGELASED:

Jorun, ligi 30

Mette, veidi üle 30

Trine, veidi üle 20

Boogie, ligi 40

Autor, vanemas keskeas

Kõigi 9 pildi tegevus toimub juuksurisalongis.

Kõik näitlejad mängivad mitut rolli, see on nagu tsirkus, teater teatris.

KOKKUVÕTE:

Jorun, Mette ja Trine töötavad juuksurisalongis juba mõnda aega koos. Boogie, kes on tegelikult teise nimega värske immigrant, kaupleb end sinna tööle, ehkki tal pole ühtegi paberit ette näidata. Jorunil on väike poeg, kelle kaabakast isa elab kaugel, Mette on üksikema väikese tütreaga. Trine on algul suhtes Tommyga, kelle heaks ta teeks ükskõik mida, näiteks laseb ta oma käsivarrele tätoveerida „Tommy´s Trine“, sellest hoolimata jätab kutt ta maha ja paneb tagatipuks temast seksvideo netti üles. Seksiteemat on näidendis üldse käsitletud väga otse ja häbenematult, isegi räigelt.

Pidevalt käivad salongis erinevad kliendid. Korduvalt käib seal ka Autor. „Ma pole päris naine. Ma lihtsalt mängin sõnadega,“ ütleb ta, ise käib seal ringi nagu kuutõbine.

Boogie mees Giorgio, kelle tegelik nimi on Izmit, on hakanud üht kohalikku söögikohta pidama. Naise sõnul ajab tal raha üle ääre, ta võivat ka juuksurisalongi jaoks raha välja käia. Teised taipavad, et tegemist on rahapesuga. Tegelikult Boogie kardab oma meest, kes söidab musta mersuga, keda saadavad ihukaitsjad ja kes keeldub lahutust andmast. Boogie sõnul lasi mees oma eelmised vaenlased lihtsalt maha.

Siis tuleb välja, et Autor on kogu nende jutuajamise kirja pannud. Küsimusele, miks ta seda tegi, vastab ta, et niisama, halb harjumus. Nad hakkavad Autorit norima ja kiusama, mille peale Autor ütleb, et nad peaksid õnnelikud ja tänulikud olema, et ta nende peale oma aega raiskab. „Ega ma ainult ei võta, ma annan ka – võib-olla isegi omamoodi surematuse“.

Mõne päeva pärast leiavad naised salongi koristades koti rahaga. Mette tuleb uudisega, et Boogie on surnud, tema laip olevat leitud tükeldatuna. Kaks naispolitseinikku tulevad neid küsitlema ja tahavad salongis ringi vaadata. Järgmiseks astub sisse Autor, kes on kehastunud Giorgioks ehk Izmitiks. Ta ei varjagi, et tema tappis Boogie. Ta saavat nimelt kõike teha, ka neid endid kaduma panna. Naised püüavad jalga lasta, öeldes, et lastele on vaja järele minna, mispeale ütleb Autor, et ka nende lapsi ei ole enam. Naised lunivad veel kas või viieks minutiks elu, kuid juba muutuvadki nad kahvatuks, läbipaistvaks, valgus kaob, hakkab kostma koorilaulu ... Nad lamavad liikumatult põrandal.

KATKENDID:

...

(Boogie astub salongi sisse.)

JORUN: Tere, kuidas saame kasulikud olla?

METTE: Kas teil on aeg kinni pandud? Või soovite panna? Näiteks kohe?

Mul öeldi just üks aeg ära.

(Boogie raputab pead ja ütleb midagi.)

JORUN: Kuidas?

BOOGIE: Te otsite juuksurit?

METTE: Olete huvitatud?

JORUN: Ainult tool, mitte kindel töökoht. Me jagame kõiki kulusid: üür, tooted, kohv, tee ja nii edasi. Koristame kordamööda. Ametiühingule see ei meeldi.

BOOGIE: Kõlab hästi.

(Trine tuleb sisse.)

TRINE: Kohv ja kohvikoor.

JORUN: Sa töid vahukoore.

TRINE: Ohh.

METTE: Kas te olete juuksuriks õppinud?

BOOGIE: Jah, Sarajevos õppisin.

TRINE: Kus see asub?

BOOGIE: Hollandis.

TRINE: Aa.

JORUN: On teil tunnistus kaasas?

BOOGIE: Meie kooli pommitati just päev enne tunnistuste kätteandmist.

METTE: Pommitati?

TRINE: Kooli?

BOOGIE: Õnneks varahommikul, nii et kedagi polnud veel seal.

JORUN: Nii et tunnistust ei ole?

(Boogie raputab pead.)

BOOGIE: Aga ma olin kursuse parim. Ma armastan juukseid lõigata, ma armastan kõike, mis on seotud juuste ja küüntega! Meikida võin ka, ja raamatupidamist teha, kui vaja.

JORUN: Kus te varem töötanud olete?

BOOGIE: Paljudes kohtades, erinevates salongides, suurtes ja väikestes, nendes linnades, kuhu me kolisime.

METTE: Hollandis?

BOOGIE: Bosnias ja Serbias. Hiljem Saksamaal. Kliendid jäid alati rahule.

JORUN: Aga mitte siin?

BOOGIE: Ma olen siia kolimisest saadik lastega kodus olnud, nad on nüüd neli ja seitse. Tahaksin jälle alustada ja ka juurde õppida – ma võin teile selle eest maksta. Giorgio nägi kuulutust.

METTE: Teie mees?

JORUN: Kas ta on itaallane?

BOOGIE: Tal on itaalia restoran, Italiano.

TRINE: See suur? Nurga peal? Meie Tommyga käime seal!

JORUN: Me mõtleme veel, meil on teisi kandidaate ka. Jätke oma number, me helistame.

(Boogie kirjutab oma numbri ja lahkub.)

METTE *(loeb)*: Boogie. Võiksime talle võimaluse anda? Ta tundus tore. Ilus.

JORUN: Võib-olla juuksed, nägu küll mitte.

TRINE: Juuksed ongi kõige tähtsamad.

A1 *(tuleb sisse)*: Tere! Ilus ilm, peaaegu nagu suvi! Mul on Joruni juurde aeg.

JORUN: Mina olen Jorun. Võtke istet. Lõigata ja värvida?

A1: Ainult põhja värvida, et halli poleks näha.

JORUN: Ma lähen värvi segama.

(Ära)

...

6. pilt

Päev. Salong.

Mette, Jorun, Trine ja Boogie.

METTE: Klara ütles „Dadadadadada?“ ja sirutas käed tema poole, aga poiss ei vastanud, ronis ainult ema sülle. Klara ütles jälle „Dadada“ ja püüdis poisi tähelepanu võita. Aga poiss ikka ei vastanud. „Vaata siis tüdrukule poole,“ ütles poisi ema, aga ei, poiss ei vaadanud. Siis proovis Klara ühe teise poisiga, aga sellega oli sama lugu. Mõlemad poisid olid temast vanemad, aga

peitsid ennast emade sülle. Klara andis varsti alla, vaatas mulle suurte silmadega otsa ja küsis: „Miks nad minuga ei mängi? Miks nad kardavad?“

BOOGIE (*sarkastiliselt*): „Dadadadada!“

METTE: Mängid lolli?

BOOGIE: Me rääkisime millestki muust.

JORUN: Meil pole, kas sa ei näe?!

BOOGIE: Siis tuleb hankida, tehke midagi!

JORUN: Kuidas? Röövime pankka?

METTE: Kas sul on veel vähe? Mina arvasin, et sul on piisavalt.

TRINE: Mina ka ei saa aru, kuidas nii palju?

BOOGIE: Ma selgitasin tuhat korda! Kas te olete kõik lollakad? Kas teil ajusid ei ole?

JORUN: Võta rahulikult!

BOOGIE: Ma võtangi rahulikult!

JORUN: Sa oled nii vihane.

BOOGIE: Ma ei ole vihane, sa pole mind veel vihasena näinudki, ja ära taha ka, sest see on ohtlik, tõeliselt ohtlik! Sul pole aimugi, mida ma võin teha.

Näed seda autot seal?

METTE: Pitsabaari ees?

TRINE: See must Mercedes? On see Giorgio?

JORUN: Miks ta seal on? Miks ta sisse ei tule?

TRINE: Ma tahaksin teda näha. On ta pikk?

JORUN: Kindla peale mingi platvormkingadega jupats.

BOOGIE: Ma hoiatan teid, kõiki kolme.

JORUN: See oli tema mõte, eks ole?! Sa oled tema käpa all ja nüüd survestad siin meid. Miks sa seda teed? Kas sa kardad teda?

BOOGIE: Giorgiot? Hah!

JORUN: Mine politseisse, me aitame sind.

BOOGIE: Te ei saa aidata, keegi ei saa. Lihtsalt andke mulle see raha!

METTE: Ja kui me ei anna?

BOOGIE: Kõigepealt sulgen salongi ...

TRINE: Võib-olla ma saan vanaemalt laenata?

JORUN: Ei, sa ei saa ja ei peagi. Mida sa kavatsed teha? Okei, paned salongi kinni? Siis teil ei ole oma räpast raha enam kusagil pesta. Seda te oletegi

teinud, või mis?! Sellepärast sa kogu aeg marsid sisse-välja, käid Giorgiolt raha võtmas? Ostad tee peal endale asju?

BOOGIE: Sa ei tea midagi, te keegi ei tea! Te arvate, et kogu maailm on selline nagu teil siin!

JORUN: Kui sa ise politseisse ei lähe, siis lähen mina.

METTE: Ta ei mõelnud seda tõsiselt.

JORUN: Mõtlesin küll.

BOOGIE: Vaadake ette või te veel kahetsete, kõik kolm. Eelmisel nädalal leiti üks Giorgio vaenlane surnuna.

TRINE: Päriseb või? Kuidas ta suri?

BOOGIE: Lasti maha, Malmös ühe diskoteegi ees.

(Mette hakkab nutma.)

METTE: Mida ma teen? Mis Klarast saab, kui minuga midagi juhtub?

BOOGIE: „Dadada“.

JORUN: Pea suu!

BOOGIE: Anna raha, siis ei juhtu midagi. Kas sul midagi maha müüa ei ole?

METTE: Mu emal on auto.

(A6 tuleb pesuruumist, rätik peas.)

A6: Kell helises.

METTE: Vabandust! Ma ei kuulnud ... Unustasin täitsa ära.

JORUN: Ma arvasin, et me oleme üksi.

TRINE: Mina ka.

(Mette tõmbab ühe tooli.)

METTE: Istuge, palun.

(Väljast kostab tuututamist.)

JORUN: Giorgio ootab.

BOOGIE: Ma tulen kohe tagasi!

(Välja.)

(Annoteeris Maarja Aaloe.

Näidendist on olemas eestikeelne tõlge.)

FRÉDÉRIC SONNTAG „George Kaplan“ (*George Kaplan, 2013*)

3-osaline spioonikomöödia

2N+3M

Frederic Sonntag (1978 a) Prantsuse on autor ja lavastaja, kes on lavale toonud kümneid tekste ning saanud mitmeid preemiaid. Tema näidendeid on tõlgitud väga paljudesse keeltesse. Tekst „George Kaplan“ on kirjutatud valmiva triloogia esimese näidendina, kus ta eksperimenteerib narratiiviga, uurinb identiteedi arengut ja kompab fiktsiooni ning reaalsuse piire.

TEGELASED:

A	A'	A''	mees
B	B'	B''	naine
C	C'	C''	mees
D	D'	D''	mees
E	E'	E''	naine
25- kuni 35-aastased	30- kuni 40-aastased	40- kuni 60-aastased	

Sama näitleja mängib A d, A'd ja A''d, teine B d, B'd ja B''d jne.

KOKKUVÕTE:

Esimeses osas püüab grupp noori aktiviste luua kõigile ühist identiteeti. Unustatakse isikunimed, kõik võtavad endale nimeks George Kaplan. Toimuvad salajased koosolekud, eesmärgiks võidelda kehtiva maailmakorralduse vastu. Käivad tulised vaidlused võitlusvahendite ja – strateegia üle, kuni nad vahistatakse.

Teises osas koguneb seltskond stsenariste ja muid meedia- ja filmiasjatundjaid, kelle on palganud keegi müstiline klient. Nende ülesandeks on luua teleseriaal, mille kangelaseks on taas teatud George Kaplan.

Kolmandas osas püüab mingi riigi nn varivalitsus välja töötada strateegiat, kuidas võidelda võimaliku potentsiaalse ohuga sisejulgeolekule, mida kehastab taas George Kaplan.

George Kaplan on Alfred Hitchcocki spioonithrilleri „Loodest põhja poole“ (*North by northwest*) fiktiivne kangelane. Näidendi autor Frédéric Sonntag, kes on reaalse ja väljamõeldud maailmade segunemise tuline austaja, mängib selle tegelase ja laiemalt Hollywoodi mõjul tekkinud mütoloogiatega, et luua mitmekihiline vaimukas spioonikomöödia. A la „Kas kana saab päästa maailma“?

KATKEND:

B: Olgu, nüüd teeme midagi, muidu ma, ma arvan, et muidu ma ... Nüüd igaüks ütleb ühe sõnaga, igaüks ütleb, mis on, mida tähendab tema jaoks George Kaplan, nii! (*D-le.*) Või projekt, kui soovid, George Kaplani projekt ...

D: Mina ei soovi midagi, see pole üldse see, sa said valesti aru, see ...

B: OK, vahet pole. George Kaplan, ühe sõnaga, kõik järjekorras, (*E-le*) sinu kord ...

!

(*E ei taha eriti sõna võtta, aga kuna niimoodi ootamatult tema poole pöördutakse.*)

E: See on ... operatsioon. Jah, operatsioon, mina ütleks selle kohta operatsioon.

(*E vaatab kõrval istuva A poole.*)

A: See on kontrafiktsioon.

(*Aeeb sama: vaatab enda kõrval istuva C poole.*)

C: See on, see on bluff.

(*C teeb sama: vaatab kõrvaloleva D poole.*)

D: Ma ei usu, et seda projekti oleks võimalik ühe sõnaga kokku võtta, ma arvan, et see on lausa vastunäidustatud, ma väga vabandan, aga niimoodi me just nimelt läheme kaasa nende tegelaste mängureeglitega ... kes arvavad, et nad saavad meid mingi kontsepti alla suruda, samal ajal kui meie taotleme midagi palju enam ... kui meie taotleme vabanemist kõikvõimalikust isikustamisest, ühe definitsiooni raamidesse surumisest, kui meie taotlus on just nimelt eitada identiteedipüüdlusi, võidelda selle vastu, ja ...

B: George ... ühe sõnaga, ühe ainsa sõnaga ...

D: Olgu, hästi, hästi, ise tahtsite. Niisiis, see on muut, müüdi loomine. Või õigemini ...

A: George! C: George! E: George!

D: Olgu, ma lõpetasin, ise tahtsite, aga ärge tulge mulle pärast ütlema, et ma ei ole teid hoiatanud.

A: Ok, hästi. (*B poole.*) Ja sina, George?

B: See on relv.

E: Relv?

B: Jah, minu jaoks on see relv. Mina näen seda kui relva.

(Annoteeris Inge Eller.)